

LAKIALOITE 58/2008 vp

Laki työsopimuslain 4 luvun 3 ja 4 §:n ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään lisättäväksi työsopimuslain (55/2001) 4 luvun 3 §:n 1 momenttiin hoitovapaaseen oikeutettuihin ja 4 luvun 4 §:ään osittaiseen hoitovapaaseen oikeutettuihin lapsen isovanhemmat. Lisäksi esitetään lisättäväksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 2 §:n 3 kohtaan kotihoidon tukeen oikeutettuihin lapsen isovanhemmat. Näillä lisäyksillä alle 3-vuotiasta lastenlastaan hoitavalle isovanhemmalle annettaisiin oikeus

hoitovapaaseen ja kotihoidon tukeen ja oikeus osittaiseen hoitovapaaseen siihen saakka, kunnes perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Aloitteen tavoitteena on lisätä lasten kotihoidon mahdollisuuksia ja luoda vanhemmille enemmän vaihtoehtoja heidän lapsensa hoidosta päätettäessä. Lakimuutoksella luotaisiin myös isovanhemmille mahdollisuus rakentaa läheisempi suhde lapsenlapsen.

PERUSTELUT

Työsopimuslain perhevapaasäännökset ovat olleet laajan tarkastelun kohteena viimeisten vuosien aikana. Työntekijällä on työsopimuslain mukaan oikeus saada hoitovapaata lapsensa tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Lisäksi vammaisen ja pitkäaikaissairaana lapsen vanhemman oikeutta osittaiseen hoitovapaaseen laajennettiin siihen saakka, kun erityistä huoltoa tai hoitoa vaativa lapsi täyttää 18 vuotta. Perhevapaatyöryhmässä käytiin keskustelua hoitovapaoikeuden laajentamisesta koskemaan myös muita kuin samassa taloudessa

asuvia, mutta oikeutta ei kuitenkaan ulotettu em. tahoja laajemmalle.

Hallitusohjelmassa yhdeksi hallituksen tavoitteeksi on kirjattu tavoite luoda perheille aitoja mahdollisuuksia valita lapselleen paras hoitomuoto. Tätä tavoitetta tukisi niiden isovanhempien mahdollisuus hoitovapaaseen, jotka haluavat jäädä työstä vapaalle hoitamaan lapsenlastaan. Järjestelyllä mahdollistettaisiin lapsen kotihoito tilanteessa, jossa lapsen omien vanhempien taloudelliset edellytykset eivät sitä salli. Isovanhemmalle hoitovapaa olisi vuorotteluvapaaseen rinnastettava, mutta helpommin toteutettavissa oleva katkos työhön ja mahdolli-

suus sekä auttaa omia lapsiaan että rakentaa luja suhdetta lapsenlapsensa.

Kotihoidon tuki tulisi voida maksaa suoraan isovanhemmalle, joka hoitaa lapsenlastaan. Yhteiskunnalle järjestelmä ei tuottaisi lisäkustannuksia, vain kotihoidon tuen saaja vaihtuisi. Lisäksi hoitovapaasta vastuuta kantavien työntekijien piiri laajenisi. Hallituksen tavoitteena on vaalikauden aikana selvittää vanhempainvapaa-järjestelmien laajemman uudistamisen mahdollisuus. Edelleen perhevapaista aiheutuneita kus-

tannuksia on tavoitteena jakaa nykyistä tasapuolisemmin mies- ja naisvaltaisten alojen työntekijien kesken. Vanhemmuuden kustannusten jakaminen laajemmalle työntekijäporukalle myös aloitteen esittämällä tavalla tukisi hallituksen tavoitteiden saavuttamista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työsopimuslain 4 luvun 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä tammikuuta 2001 annetun työ sopimuslain (55/2001) 4 luvun 3 § ja 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 533/2006, seuraavasti:

4 luku

Perhevapaat

3 §

Hoitovapaa

Työntekijällä on oikeus saada hoitovapaata lapsensa, lapsenlapsensa tai muun hänen talouksessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Ottolapsen vanhemman oikeus hoitovapaaseen jatkuu kuitenkin siihen saakka, kun lapseksi ottamisesta on kulunut kaksi vuotta, enintään siihen asti, kun lapsi aloittaa koulun.

Hoitovapaana voidaan pitää enintään kaksi vähintään kuukauden pituista jaksoa, jolleivät työntekijä ja työntekijä sovi kahta useammasta tai kuukautta lyhyemmästä jaksosta. Hoitovapaata saa vain yksi vanhemmista, isovanhemmista tai huoltajista kerrallaan. Äitiys- tai vanhempainvapaan aikana toinen vanhemmista tai huoltajista voi kuitenkin pitää yhden jakson hoitovapaata.

4 §

Osittainen hoitovapaa

Työntekijä, joka on ollut saman työntekijän työssä yhteensä vähintään kuusi kuukautta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, voi saada lapsensa, lapsenlapsensa tai muun hänen talouksessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi osittaista hoitovapaata siihen saakka, kun perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Jos lapsi kuuluu perusopetuslain (628/1998) 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, osittaista hoitovapaata voi kuitenkin saada siihen saakka, kun lapsen kolmas lukuvuosi päättyy. Erityisen hoidon ja huollon tarpeessa olevan vammaisen tai pitkäaikaissairaana lapsen vanhempi voi saada osittaista hoitovapaata siihen saakka, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Lapsen molemmat vanhemmat, isovanhemmat tai huoltajat saavat olla osittaisella hoitovapaalla saman kalenterijakson aikana, mutta eivät yhtäaikaaisesti. Työntekijän on tehtävä työntekijälle esitys osittaisesta hoitova-

paasta viimeistään kaksi kuukautta ennen vapaan alkamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 2 §:n 3 kohta, 13 §:n 1 momentti ja 15 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 13 §:n 1 momentti laissa 1227/2003, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *lasten kotihoidon tuella* lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemmalle, isovanhemmalle tai muulle huoltajalle suoritettavaa tukea, johon voi kuulua hoitoraha ja hoitolisä

ajalta, sekä oppivelvollisuuskoulun aloittamista edeltävältä lukuvuodelta, jos lapsi osallistuu silloin oppivelvollisena esiopetukseen. Jos lapsi kuuluu perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, osittaista hoitorahaa on kuitenkin mainituin edellytyksin oikeus saada siihen saakka, kunnes lapsen kolmas lukuvuosi perusopetuksessa päättyy.

13 §

Osittainen hoitoraha

Virka- tai työsuhteessa olevalla Suomessa tosiasiallisesti asuvalla alle kolmivuotiaan lapsen vanhemmalla, isovanhemmalla tai muulla huoltajalla, jonka keskimääräinen viikoittainen työaika on lapsen tai lapsenlapsen hoidon vuoksi enintään 30 tuntia, on oikeus saada osittaista hoitorahaa. Lapsen vanhemmalla, isovanhemmalla tai huoltajalla on oikeus osittaiseen hoitorahaan samoin edellytyksin myös lapsen perusopetuksen ensimmäisen ja toisen lukuvuoden

15 §

Tuen saaja

Kotihoidon tuki maksetaan sille vanhemmalle, isovanhemmalle tai muulle huoltajalle, joka lasta pääasiallisesti hoitaa. Jos lasta hoitaa muu henkilö kuin vanhempi tai muu huoltaja, tuki maksetaan hakemuksessa tuen saajaksi ilmoitetulle vanhemmalle tai muulle huoltajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

LA 58/2008 vp — Päivi Räsänen /kd ym.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2008

Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Bjarne Kallis /kd
Toimi Kankaanniemi /kd

Leena Rauhala /kd
Tarja Tallqvist /kd
Sari Palm /kd